

„praktikující“, neboť se autor opíral jak o judikaturu, tak o svou dlouholetou soudní praxi. Tato habilitační práce byla zveřejněna v nakladatelství Orbis, Praha v roce 1948.

Dne 19. 11. 1949 byla reformní komisí PrF MU podána žádost, aby byl docent Poláček co nejrychleji navržen na jmenování řádným profesorem na této univerzitě. Komise se obávala, že díky jeho služební povinnosti u Nejvyššího soudu bude přeložen do Prahy, a tak by byl jako vědecká pedagogická síla pro Brno ztracen. Po roce 1950, kdy byla PrF MU zrušena, byl Poláček pověřen vedením katedry trestního práva v Bratislavě. I na slovenské půdě působil v oblasti práva trestního a v roce 1957 byla vydána SAV v Bratislavě jeho monografie *Skutková podstata trestného činu podľa československého trestného práva*. Na katedře trestního práva v Bratislavě zůstal až do své smrti v roce 1957.

E. ŽATECKÁ

K nedožitým osmdesátinám prof. Lili Monatové

Profesorka PhDr. Lili Monatová, DrSc., by se v létě letošního roku dožila osmdesáti let. Tento fakt je pro mě, jako její bývalou studentku, impulzem k tomu, abych se pokusila o malou rekapitulaci jejího dlouholetého působení na katedře pedagogiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

Profesorka Monatová celý svůj studijní a pracovní život, od roku 1953 až do roku 1990, což znamená celkem třicet sedm let, spojila s Filozofickou fakultou. Na této fakultě vystudovala obory čeština, ruština, pedagogika a psychologie a začala zde působit jako asistentka na katedře psychologie a pedagogiky. Stála také u založení samostatné katedry pedagogiky v roce 1963. Po celá další léta, až do roku 1990, kdy odešla do důchodu, se podílela na utváření jejího pedagogického i vědeckého profilu. Sama přednášela především metodologii pedagogiky, speciální pedagogiku, předškolní pedagogiku a pedagogickou psychologii. Profesorka Monatová propojovala pedago-

gickou práci se svými vědeckými a výzkumnými zájmy. Témata, která přednášela, s oblibou opírala o empirická data, povětšinou z vlastních, ale i z jiných výzkumů, což v té době vůbec nebylo obvyklé. Díky tomu její přednášky patřily k těm nejzajímavějším. Její působení jako vysokoškolské učitelky znamenalo pro její studenty dobrou školu ze základů vědecké práce: preciznost, argumentaci, jasnost tématu a přesvědčivost výsledného sdělení.

Šíře odborných zájmů profesorky Monatové byla značná, a lze ji rozdělit do tří okruhů.

Od padesátých let věnovala intenzivní pozornost teorii rozumové výchovy, a to zejména se zaměřením na předškolní a mladší školní věk. Sem patří například její myšlenky o podpoře dětí se specifickými vývojovými poruchami učení a o jejich včasné diagnostice ještě před vstupem dítěte do školy. Na tématu rozumové výchovy získala doktorát, kandidaturu i docenturu. Na základě obhajoby monografie *Otázky rozumové výchovy* dosáhla v roce 1984 hodnosti doktorky pedagogických věd.

Druhým okruhem jejího zájmu byla předškolní pedagogika. Profesorka Monatová obohatila teorii předškolní výchovy rozpracováním některých obecných problémů i speciálních otázek výchovy – *Problémy předškolní pedagogiky*, 1973; *Kapitoly z předškolní pedagogiky*, 1980; *Předškolní výchova*, 1984 a další. Patřilo mezi ně také téma pedagogické diagnostiky v předškolním věku – *Teoretické otázky pedagogické diagnostiky*, 1987; série článků v *Pedagogické výchově*, 1992/93. Díky svým psychologickým znalostem se mohla zaměřit i na zkoumání procesu osvojování pojmů u dětí a na využití jeho zákonitostí v pedagogické práci mateřské školy – *Jak dítě poznává svět*, 1963. Do tohoto okruhu spadají také mnohé popularizační články, odborné statě a studie v časopisech a sbornících.

Od roku 1970 byla profesorka Monatová po celých dvacet let předsedkyní Českého národního sdružení Světové organizace pro předškolní výchovu (OMEPE). V této pozici organizovala akce na podporu dalšího odborného rozvoje lidí působících v oblasti předškolní výchovy; pravidelně konaná symposia

OMEF o předškolní výchově v Brně na Filozofické fakultě byla svou kvalitou pověstná. Jako předsedkyně české organizace OMEF měla také příležitost reprezentovat republiku na mnoha zahraničních konferencích a seminářích, což pro ni znamenalo zahraniční zkušenosti v té době neběžné.

Dalším významným tématem odborného zájmu profesorky Monátové byla speciální pedagogika a z ní především oblast somatopedie. I v této oblasti publikovala mnohé práce – *Úvod do speciální pedagogiky*, 1973; *Základy speciální pedagogiky I. , II.*, 1981-83; *Speciální pedagogika*, 1990; *Problémy speciální pedagogiky*, 1984, 1991; *Pedagogika speciální*, 1994. *Pojetí speciální peda-*

gogiky z vývojového hlediska, 1996 (ve druhém rozšířeném vydání znovu v roce 1998). Poslední její práce – *Speciálně pedagogická diagnostika předškolního věku* vyšla v roce 2000.

Výuce na vysoké škole a vědecké práci zasvětila profesorka PhDr. Lili Monátová, DrSc., celý svůj život. Jako výrazná osobnost ovlivnila generace studentů a dlouhodobě přispívala k rozvoji oboru pedagogika. Česká pedagogika a brněnská zvláště v ní ztratila jednu z významných osobností oboru. Zemřela ve věku sedmdesáti osmi let.

M. RABUŠICOVÁ

Günter Uecker, Les z jednoho kmene, 1990